

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՔ

ԳԱԻԱՌԱՑ ՀԱՄԱՐ
82 ԹԵՐԹ 2 1/2 մէճիտ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Պահէ գարու Էսաա Էֆէնտի խան, Թիւ 11

Համարու Ժախքը չվճար ուսած նոսրակ չընդունվիր

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՔ

ՄԱՅՐԱԳԱՂԱԳԻՍ ՀԱՄԱՐ
52 ԹԵՐԹ 2 մէճիտ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Պահէ գարու Էսաա Էֆէնտի խան, Թիւ 11

Դուրսէն Եկած ձեռագիրները եւ չեն արվիր

Թ Ա Տ Ր Ո Ն

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵԱՆՈՒՑՈՒՄ

Աղթամարայ կաթողիկոս խաչատուր սըրբազանին ոտքին վրայ յարուցված նա սըրբ Նորին սրբազնութիւնն ի նկատի առնելով, Աղգային վարչութեան որոշմանը համեմատ բարեհաճեցաւ նա սըրբ կարել տալ, և հիմայ, փառք Աստուծոյ, աղէկ է, հանգիստ ալ կը քալէ կոր:

Ուստի Աղգային վարչութեան որոշմամբ ներկայ պաշտօնական ծանուցումը հրատարակել հարկ գաւորեցաւ ի գիտութիւն բարեսէր հասարակութեան:

Այս ծանուցման նման պաշտօնական ծանուցում մը տեսնելուց աղգային լրագրաց մէջ:

Աղգային վարչութիւնն ատկից աւելի յարմար նիւթ մը չէր կրնար գտնել պաշտօնական ծանուցում մը շինելու համար, թէպէտ և ես ըլլայի նէ այդ նիւթէն երեք արարքով երգախառն կատակերգութիւն մը կը շինէի:

Ահաւասիկ ծանուցումին նիւթը:

Մեղքոն Պարոնիկեան անուն անձ մը Աղթամարայ Որբաղանէն կամ կաթողիկոսէն կամ դուն ինչպէս կուգես նէ անանկէն քանի մը հազար դահիկան առնելիք ունի եղեր, Նորէն Սրբազնութիւնը կամ (վերինին կրկնութիւնը) առջի բնական ի նկատի առած չէ եղեր իր պարտքը, այսինքն իր պարտքին կարեւորութիւն չէ տուեր եղեր, բայց ետքէն ի նկատի առեր է եղեր, և աղգ. վարչութեան որոշմանը համեմատ գործը լրացնողներ է եղեր, ուստի և աղգ. վարչութիւնը ալ ի գիտութիւն բարեսէր հասարակութեան պաշտօնական ծանուցում մը հրատարակեր է:

Մեղքոն Պարոնիկեանը առնելիք ունի եղեր, Աղթամարայ (վերինին կրկնութիւնը) . . . թիւնը տալիք ունի եղեր, բարեսէր հասարակութեան ինչ փոյթ պիտի բսես դուն հիմայ. բայց պիտի սխալիս, խնդրը ծանրակշիռ է, ընդհանուր է, մահու և կենաց խնդիր է, ինչ կըլլար աղգին վիճակը եթէ Պարոնիկեանը առնելիքը չառնէր, ինչ կըլլար յաջորդ սերունդը եթէ Աղթամարայ (նապարար չը մոռնաւ) . . . թիւնը ի նկատի չառնէր իւր պարտքը. հապա ինչ կըլլար վարչութեան վիճակը եթէ խոհեմ չը գտնվէր ու պաշտօնական ծանուցումը չը հրատարակէր, Ժողովուրդը ոտք պիտի ելար, Պատրիարքարան պիտի դիմէր և անոր գոնեան ալ առած պիտի պահար:

— Ըսէք մեզի, ինչ եղաւ Պարոնիկեանին առնելիքի խնդիրը. ինչու Ժողովուրդէն դաշտին կը պահէք կոր այս գործը. Մեր իրաւունքն է այս գործն իմանալը, ոչ միայն մեր այլ նաեւ յաջորդ սերունդին ալ իրաւունքն է հասկնալու թէ Պարոնիկեանը առ-

նելիքն առաւ Աղթամարայ (համարգ գիտես ա') . . . թիւնէն. Եթէ այս չը հասկընանք, ապագան պիտի անիծէ զմեզ ըսելով. անէծք ու վայ ան Ժողովուրդեան որ չը կըրցաւ Ժամանակին Պատրիարքարանէն սորվել թէ՛ Աղթամարայ (նապարար ըսէ՛) . . . թիւնը Մեղքոնին առնելիքը տուաւ, Պատրիարքարանը որ Ժողովուրդեան իրաւանց պաշտպան է, (Իբր թէ) ինչու կը պահէ մեզմէ այս խնդիրը. Մեր աղգը չապարտօնութիւններ ունի և այս արտօնութեանց մէկն ալ սա է որ Ժողովուրդը անպատճառ պիտի գիտնայ Աղթամարայ (միտքդ է) . . . թեանը և Մեղքոնիկին հետ ունեցած գործը. ոչ միայն այսպիսի, այլ նա և իրաւունք ունի իմանալու թէ՛ տուած գրամը ոսկի՛ էր, արծաթ, պղինձ, չէ նէ՛ թուղթ:

Եւ այս խօսքերն ըսելէն ետքը վեր պիտի ելնէին, վարչութեան անդամները պիտի փնտռէին, անոնք ալ կծիկը պիտի դնէին, ուստի անիշխանութիւնը նորէն պիտի գար անտարբերութեան յաջորդելու և Ժողովուրդը չփոթելու:

Կեցցէ ուրեմն աղգային վարչութիւնը որ հեռատեսութեամբ ու կանխագիտութեամբ ապագայ խռովութեանց առաջքն առաւ, Հարկ է որ Երեսփոխանական Ժողովը գալ տարի շնորհակալութեան քուէ տայ Աղգ. վարչութեան որ Ժողովուրդեան իրաւունքը յարգելով փութաց պաշտօնական ծանուցմամբ Մեղքոնիկին գործը բարեսէր հասարակութեան իմացունել:

Դառնանք քիչ մ'ալ այս նիւթին կատակերգական կողմին:

Ըսած էի վերը թէ՛ ես ըլլայի նէ՛ կատակերգութիւն կը շինէի, և իրաւունք ալ ունէի:

Մեռեալ մը ունինք առջևս:

Ամենքնիս ալ մեռեալին շուրջն առած կուլանք կոր:

Անդէն վարչութիւնը կուգայ և մեզի միտքարեղու համար կըսէ:

Ինչու կուլաք կոր, մեռեալն դէմքին վերայ երէկ պղտըտիկ վէրք մը ունէր, գաղտնիք չուտ մը սպեղանի առինք, քսեցինք ու այսօր, փառք Աստուծոյ, բան մ'ալ չունի:

Ով վարչութիւն, մարդը մեռած է, այդ վէրքին դոյզմիւր կրնայ ողջնդունել դինք:

Ով վարչութիւն, Աղթամարցին ծանրածանր եղեւոյ մը մեռած կը համարվի, Մեղքոնին ունեցած պարտքը վճարելու հաճելով կրնայ ողջնցած համարվի:

Աս էր ահաւասիկ, ընթերցող, նիւթին կատակերգական կողմը ըսածնիս:

Այս նիւթը ուրիշ կողմ մ'ալ անպատճառ ունենալու է, որովհետեւ անդեւով կը պընդեմ ու կըսեմ որ ասանկ անձնական խնդրոյ մը համար վարչութիւնն պաշտօնական ծանուցում չը գրեր:

Բայց, ո՞րն է արդեօք այս միւս կողմը ըսածնիս:

Եթէ վարչութեան մէջ շահախնդիր անձեր գտնված ըլլային՝ կըսէի թէ անոնք Աղթամարցիին հետ սակարկութեան մտած կըլլային զինքը կաթողիկոս ընել տալու համար: Աղթամարցին ալ ըսած կըլլար թէ՛ սա Մեղքոնիկին գործն ալ լմնցուցէք, ու պաշտօնական ծանուցում մ'ալ հրատարակեցէ՛ք գործը լմնցած է ըսելով, որպէս զի թէ՛ Մեղքոնիկը դուռը դատ վարելու ելնէ նէ՛ այդ պաշտօնական ծանուցմամբ ինքզինքս պաշտպանեմ և թէ՛ բարեսէր հասարակութեան առջև արդարանամ: Այդ շահախնդիր անձերէն մէկն ալ վարչութեան ատեւ նապեաներուն կը դիմէր ու կըսէր:

— Պաշտօնական ծանուցում մը հրատարակեմք սա Մեղքոնիկին գործին համար:

— Պաշտօնական ծանուցման ինչ հարկ կայ, Աղթամարայ կաթողիկոսը կրնայ հարկը մարդու հետ ալ առեւտրական գործեր ունենալ, ինչպէս որ մենք ալ ունինք, ասանկ անձնական խնդիրներու համար պաշտօնական ծանուցում կըլլայ:

— Կաթողիկոսը կուգէ կոր, ընենք նէ՛ ինչ փնտս ունի:

(Իբր թէ այն բանը որ փնտս չունի հարկաւորութիւն ունենայ, այս գրութեամբ վաղը կաթողիկոսին փորը ցաւի նէ՛ ասոր համար ալ ծանուցում մը գրելու է. ինչ փնտս ունի, այն ծանուցումը որ փնտս չունի իսկոյն գրելու հրատարակելու է):

— Վնաս չունի նէ՛ գրեցէ՛ք, հրատարակեցէ՛ք:

Ծանուցումը կը հրատարակվի:

Բայց հիմայ կրնանք ըսել որ ասանկ եղած է, կրնանք ըսել որ վարչութեան մէջ շահախնդիր անձինք գտնվին: Կրնանք ըսել ընթերցող:

— Չեմ կրնար ըսել, դուն, Թատրոն, կըրնանք ըսել:

— Շահախնդիր . . . քաւ լիցի, չեմ կըրնար ըսել, բայց ուրիշ բառ մը կայ որ միտքը չգտնէ կոր . . . լեզուիս ծայրն է . . . չեմ կրնար կոր ըսել. ինչ է նէ՛ թող փնտս հիմայ. բայց, շահախնդիր մարդ գտնվի վարչութեան մէջ . . . ոչ, ոչ, ատ անկարելի է, և վարչութիւնը թող միմ վառէ որ իւր մէջ շահախնդիր անձինք չկան, եթէ ըլլային՝ վարչութիւնն այս պաշտօնական ծանուցումին տակէն ճերմակ երես չէր կրնար ելնել:

Յօդուածնիս իր նստատեղին տանելու համար երկու հարցում ընենք ու խօսքերնիս վերջացունենք:

Վարչութիւնն Պատրիարքարանի արձանագրութեանց մէջէն կրնայ իւր այս ծանուցման նման պաշտօնական ծանուցում մը գտնալ ու ցցունել:

Վարչութիւնն եթէ կրօնականի մը առնելիքին տալիքին համար պաշտօնական ծանուցում հրատարակել որոշած է, ինչու հազարաւոր կրօնականաց առնելիքին տալիքին

համար պաշտօնական ծանուցում չը հրա-
տարակեր ու միայն, մի միայն Աղթամարայ
կաթողիկոսին համար կը հրատարակէ:
Կարծենք այս երկու հարցումներն բաւա-
կան են ծանուցումին քաղաքի քաջանե-
լու:

Այսչափ:

ՀԱՐՑՈՒՄ Մ' ԱՆ ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒՆ

Մարդասպանութեան մը իբր մասնակից
երեք ամբաստանեալներուն երկուքը մեռ-
նին նէ՝ երրորդ ամբաստանեալն իբրեւ անմեղ
թող կը տրվի:

Այս հարցման որչափ պատասխան քողո-
սինք նէ՝ մէկիկ մէկիկ պիտի հրատարակենք
որպէս զի խառն ժողովն որ արդարութեան
և օրինաց համաձայն վարվիլ խոստացած է
ժողովրդեան, օրինաց տրամադրութիւնն
տեսնէ և ըստ այնմ վարվի:

ԳԱՅԹԱՎԵՐՈՒՄԻՉ ԴԵ՞ՊԻ...

Հայրենիքի մէջ ցաւօք սրտի կը կար-
գանք որ կիւրօյեան Արժ. Խորէն վարդա-
պետ անվայել ընթացքի մը մէջ գտնվեր ու
ժողովրդեան գայթակղութեան առիթն ուղերէ:
Յիշեալ վարդապետը, կրնէ Հայրենիք
ցաւօք սրտի, անցեալ շաբթու Դաւթիկոյ
շիտակ փողոցին մէջ նպարավաճառի մը խա-
նութեմը նստած կերակուր կուտէ եղեր: Հոն-
կից անցնող մէկն ալ այս անսնելով գայ-
թակղեր է:

Հայրենիք այս դէպքը կրնայ ժողովին ու-
շագործեան յանձնելով կը խնդրէ որ պէտք
եղած տնօրէնութիւնն ընէ:

Եւ արդարեւ կրօնականի մը համար աս-
կից աւելի ինչ ծանր յանցանք կրնայ բը-
լալ...

Կրօնական մը որ կերակուր կուտէ...
նա մահաւանդ նպարավաճառի մը խա-
նութեմը, հարկաւ տեսնողին գայթակղութիւն
կը պատճառէ, որովհետեւ Հայաստանայց
եկեղեցին բացէ 'ի բաց կաթիլէ կրօնական-
ներուն կերակուր ուտելը, ինչպէս նաեւ
Պողոս առաքեալն ալ կորնթացեաց գրած
թուղթին մէջ կը պատուիրէ որ վարդա-
պետները նպարավաճառի խանութները չը
մտնան:

Ափսոս... Կիւրօյեան Արժ. Խորէն վար-
դապետ կրօն. ժողովին անդամ ըլլալով Հա-
յաստանայց եկեղեցիին օրէնքներն ու ա-
ւանդութիւններն պահելու և պաշտպանե-
լու տեղ, ասանկ կենէ գլուխը բաց կերա-
կուր կուտէ և ժողովուրդը կը գայթակղե-
ցունէ: Ժողովուրդը մինչև այսօր անանկ գի-
տէր որ վարդապետները կերակուր չեն ու-
տեր:

Պիտի ըսվի թէ՝ անօթի էր նէ՝ ինչ ընէր:
Թո՛ղ քանի մը օր համբերէր, ու կրօն.
ժողովին նիստ ըրած օրը առաջարկութիւն
մը ընէր, հրաման առնէր ու վերջ ուտէր:
Ինչպէս կը տեսնվի, ծանր է այս դէպ-
քը, հետեւաբար կրօն. ժողովին բոլոր ու-
շագործեան արժանի... Աստուած տար
որ կեռակուրին վրայէն շուր խմած չըլլար,
եթէ աս ալ ըրած է նէ՝ ըսել է թէ՝ բոլո-
րովին անարժան է կղերականութեան...

Կը փափաքենք որ կրօն. ժողովն անպա-
տիժ չը թողու յիշեալ վարդապետը, որ-
պէս զի միւս վարդապետներն ալ քաջալեր-
վելով չեն կերակուր ուտելու վարժվին ու
ժողովուրդը գայթակղեցունեն, որովհետեւ
ինչպէս ըսինք, Հայաստանայց եկեղեցին
անօթեան կարգիլ կրօնականներուն, նա
մահաւանդ նպարավաճառի մը խանութին
առջն...

ՄԻՐԱՀԱՐԱՅԻՆ ՆԱՄԱԿ

— Գա աղջիկ ինչ է ատ. քանի մը օրէ գը-
րասեղանին վրայ ինկեր ես ու կը գրես ու
պատես:

— Մայր, գաղղիներէն ու հայերէն գտներս
չը մոռնալու համար իրարմէ թարգմանու-
թիւններ կընեմ:

— Այ օղուլ աս տաք հաճախ ալ տիւզիլէ
գիր կը գրուի եղեր, քիչ մ'ալ եկու ինձի
օգնէ տէ՛ս ա կարերը լինցունենք ասոնք ալ
չը պիտոյ չեն ես՝ տունին պէտքի կարերն
են, դուրսէն կար կարող բերելու չենք
եւ:

— Մայր իմ լու կընես ամա՛ դատերէս
եւ կը մնամ. հեմ ագ կարերն ո՛վ ըլլայ նէ
կրնայ կարել. կար կարելը պայազի բան է,
թէրդի ըլլալու չեմ ես: Հէմ գայրոցին մէջն
ինձի կար կարել չ'սորվեցուցին: Տանթէլայ
քանսովա ըլլայ նէ՛ ինչ է նէ կրնամ չինել:

— Գա վայ խեղճիդ աղջիկ, զահէր գա-
ցած տեղդ վարժուհի պիտի ըլլայիր:

— Մայր, ասանկ բաներուն քուկին խել-
քէդ չը հասնիր. հիմակուան դարը լուսաւո-
րեալ է. տասնը իններորդ դարուն մէջը
կապրինք:

— Գա աղջիկ խելքիդ եկաւ ինչ եղաւ
տունը ինը դար քսան դարը ինչ է. մեղայ
վայ պանա, հաւերուն քիւմէսն ենք ուր
ենք:

Ես անանկ բաներ չիտեմ, հէմէն ինչ
ըսեմ քեզի թէրպիյէ ընողներուն. զահէր
հիմակու թէրպիյէն ալ տա է. Գա սա՛ նա-
յեցէք մէյ մը, տահա պօք վեր չեթա՛ մօրը
չի հաւնիր. Գա ինձի խենդի տեղ է դրեր:
Նալլէ՛թ ըլլայ քուկին սորվածիդ ալ գիտ-
ցածիդ ալ:

Հէմ սա գրածներդ հօրդ պիտի ցու-
ցնեմ քի՛ նայիրք ինչ են, աղէ՛կ բաներ են
չէ նէ պօք բաներ են:

Խօշ Հայրդդ ալ չի հասկնար ամա՛ ինչ է
նէ քիչ մը կը կարգայ:

— Մայր, խելքդ չը հասած բաներուն վրայ
կը խօսիս, և ասով հէմ միտքս կը չիոթես
հէմ ալ ժամանակա զուր տեղն անցնելու
պատճառ կըլլաս:

— Ա՛յ քեզիմ աղջիկս, ափէրիմ, դպրատուն
գացէք բան սորվեցէք որ տուն գալու ըլ-
լաք նէ՛ տունը արթ իւթ ընէք:

— Ո՛րչափ ալ շատ կը դրուցես մայր, գոր-
ծերէս միալու պատճառ կըլլաս կոր, ասիկայ
ընգուսգիտութիւն է, քուկին կիճէլիդ կա-
րելդ չը նմանիր:

— Ճանեմ աղա, աղէկ որ եկար, աղջիկը
նէ՛ մար սեպել ունի նէ՛ հար, քանի որ դըպ-
րատուն գացեր է նէ՛ իլլէ քի աս տարի, ա-
ճայիպ բան մըն է եղեր: Տունէն բիւթիւն
բիւթիւնէ պաղէր է տէ՛ արթը մեզի չի
հաւնիր կոր: Թէմիդ թէմիդ խարչըրներ
կուտայ կոր, պիտինէ պէշ, Հէմ հրամանդ
կէնէ կը հասկնաս, մէյ մը սվոր գրածները
չի նայիր քի ինչ են աղէկ ֆայտալը բաներ
են:

— Սա կեօղիւկս տուր նայիմ:

— Սանկ անդին գնա նայիմ:

— Սա բերանէ վեր առ նայիմ:

— Սա ալտֆրանկա բարակ գիրն ալ ուրկէ
է քի իճատ են բերեր:

Գա սըտեղի գիրը ինչ է:

— Այք է:

— Սա մէյթուկ է ինչ է:

— Գաղղիներէն գտներս կը թարգմանեմ
կոր:

— Հայերէն գրածներդ բեր նայիմ:

— Ահա՛ ձեռքիներդ բոլորն ալ հայերէն
են:

— Հա՛... տակը իմզայի պէս բան մը կայ
նէ՛ քուկին իմզադ է:

— Այո:

— Հոս ալ Օգոստոս ինչ է սա:

— Չորս:

— Թարիլ է ինչ է:

— Այո:

— Է՛յ անանկ է նէ մէթուկ է ո՛րի՛ կը գը-
րես:

— Հայր, ասի նամակ չէ: Պարգեւաբախու-
թեան առթիւ շնորհակալութեան ուղերձ
մ'է:

— Է՛յ կարգայ նայիմ ինչ է, է՛յ թող մնայ
թող մնայ, հէլպէթաէ խելին բաներ են
քի՛ ես չեմ հասկնար:

Լաքին այ օղուլ, տունէն պաղել ալ կըլ-
լայ մի. կարգալ գրելը աղէկ, ատոր բան
չեմ բեր, աղէկ ամա՛ տանը բաներուն ալ
նայելու է:

Ամեն բանէ առաջ մէկ մարդ մը հօրը
մօրը հնազանդ ըլլալու է:

— ԶԶԶԶԶԶ...

— Ուր կերթաս աղջիկ:

— Հիմայ կուգամ:

— Պըսսս, Բըսսս... ասիտէրէն բուլ մը
առ բակցու տէ՛ շիտակ տար, պատասխան
ալ բեր:

— Ուր գացիր:

— Շատ ծարաւած էի տէ՛ շուր խմելու
գացի:

— Է՛յ շիտակը աղէկ թէրպիյէ են բեր:

Ա. Ն. Պ.

ԱՁԴ

Լրագրոյս բաժանորդագիրն տակաւին չը
վճարած արդոյ բաժանորդներէն կը խնդ-
րվի որ հաճին վճարել, եթէ կը փափաքին
թերթին բաժանորդագրութիւնն շարու-
նակել:

ԱՊՏԱԿԻ

Մասիսի բնթացքին մարդու խելք չը հաս-
նիր. Լրագիր կըսէ, լուր չ'ունի. բանասիրա-
կան եմ կըսէ, բան չը սիրեր. ասիկէն դատ-
տեսական եմ կըսէ, ինք ուրիշներուն չը-
ռայութիւն կը սովորեցունէ (փորձը իւր բա-
ժանորդագիրներուն վրայ է), նոր գիրքե-
րուն վրայ յօդուած գրել կառավարկէ. և
այն յօդուածներուն դէմ դրվածն ալ կը
տպէ: Գիրք մը կենէ. այն գիրքին վրայ
արջու շարական գովասանութիւններ կըն-
դունի, կը հրատարակէ. օր մըն ալ, ամիս
չանցած, մի և նոյն գրքին վրայ պարսաւա-
բանութիւն մը կընդունի, չէ չըսէր այն ալ
կը հրատարակէ:

Մասիս, քու կարծիքդ ինչ է:

— Պատասխան չըկայ:

Ընթերցող, քու կարծիքդ ինչ է Մասի-
սի վրայ:

— Թէ՛ Մասիս ապուշ է...

Ձէ նէ մի ընթերցողները ապուշի տեղ կը
դնէ...

— Սաթոյնը կարգացիք:

— Ո՛ր թոյնը:

— Իշտէ Սաթոյնը, Լոյսին մէջի...

— Վայ, Լոյս Սաթոյնի վրայ ալ կը գրէ...

— Ինչ խօսք չը հասկցող մարդ ես, թոյնի
վրայ չէ՛. Սաթոյնի վրայ:

— Մարդ ապուշի տեղ ես դրեր. ատ խա-
ղերը մենք պղտիկուց կընէինք. իմ անունս
ինչ է ըսելով:

— Ես քեզ ապուշի տեղ չեմ դներ. գուն
խօսք չես հասկնար, սաթոյնը այս Բոյնը բ-
սել է. ինչպէս որ սա թաթը, սա ուլը,
և այլն: Փառք Աստուծոյ, քեզի չափ ալ Հա-
յերէն գիտենք:

— Բանդ գնա՛. մէկ սաթոյնը չը գիտցար
տէ... իմաստակ:

— Բերանդ քեզի ժողվէ... հիմայ...

— Ինչ է ադ՝ բարեկամներ, ահա ամօթ է
անվայել:

— Պ. Թաթուլ, այս պարոնը խելքին տա-

Խուսկիւտարի օմնիպիւսն գիւրութեամբ և շուտ մը Պաղլար պաշի հանելու միակ միջոցն . . .

մատէ, պիր խաթալըդը կիզլի Թուրքարսաք իլաճընը պուլամայըդ, պուլունն իշին սէնին հալինի սէնտէն սագլարսագ օ հալտէ՝ դալըր- օրն, էվվէթ, սէն պիր աւանակսըն, լաքին ըրճա իտէրիմ կիւճէնմէյին, էվիմիզէ կէլ- միշին սանա ըայէթ իթմէք պօրճումուզ տուր, նասըլ քի ըայէթտէ գուսուր էթմէ- յօրուզ զաննըմ, պիզ միսաֆիր սէվէր աւամ- լարըզ, շու հալտէ սէն թէրպիյէսիզ, ահմազ, եսպանի, տիւնեատան պի խապար պիր մախ- լուքսուն, լաքին բարտօն, կիւճէնմէյին, տէրտ սէյլէնմէտիքճէ տէրման պուլունմազ. պէն սէնի սէվտիյիմտէն սէյլէյօրում, պու- ճիւմէ քայէթիտէ էլտէն պրագմայօրում, էվվէթ, աւամ սըրասընա կէլմէք իսթէրսէն, պու, քըյաֆէթինի տէյիշիպ, Սէթրի Բան- թալուն, կիյիպ կէօղիւք, պասթօն, քուլլան- մալսըն, էրմէնիճէ լաքըրտը աւլա էթմէ- լիսին, իշտէ օ վագըթ, ֆամիլեալար իշինէ կիւէրսին, մատմազէլլէրիլէն քօնուշուպ կիւ- լէր օյնարսըն, կէզէրսին, կիտէրսին, կէլըր- սին:

Ասոր պէս խել մը խօսքեր ալ ըսաւ, բայց ողջ ըլլայ, միշտ ներուժն խնդրելով ըսաւ և պէտք եղած յարգանքներն ալ ըրաւ: Ես ալ հետեւեալ առտուն շիտակ պիթ բազար գացի միւս հագուստներս ծախեցի և ասոնք առի: Դուն իմին տեղս ըլլայիր նէ՝ ալաֆ- րանկա չէիր ըլլար մօն չէր, թիէն մօն չէր, ահ մօն չէր, տօնէ մուա տէօ մէճիտիյէ մօն չէր:

—Այնչափ անսլայել խօսքեր ըրին նէ՝ չը- բարկացար:

—Բարկանալու ժամանակ չենտար կոր որ, աւանակ ըսելուն պէս ետեւէն ներուժն կը խնդրենք կրսն կոր, երբ բարկանամ: Ա- լաֆրանկան սա աղէկութիւնն ալ ունի որ գի- մացինիդ ուղածիդ չափ կը հայհոյես կոր ու ներեցէք ըսելուդ պէս գիմացինիդ ալ հօշը կուգայ կոր բերանը չը բանար կոր: Մերմէջ ըլլայ նէ՝ ան անոր կը զարնէ, ան անոր կո- կորդը կը սղմէ ու կուի կեղայ: ալ այսչափ առաւելութիւն տեսնելէն ետքը ինչո՞ւ ալա- թուրքային պոյը բռնեմ երթամ:

—Ալաֆրանկա ըլլալու համար նախ ի՞նչ պէտք է:

—Նախ պէտք է Հայերէն չխօսիլ, Հայերէն խօսողներէն հեռու փախիլ:

—Ի՞նչ լեզու գործածելու է:

—Ֆրանսերէն, Տաճկերէն, Յունարէն, Հըր- եաէրէն, Անգլերէն, Հայերէն չըլլայ տէ

ինչ ըլլայ նէ՝ ըլլայ: Երկրորդ պէտք է քիչ մը թեթեւ ըլլալ, իգական սեռէն հեռու չը փախիլ, կարելի եղածին չափ տիկիներն ու օրիորդները յարգել, անոնց առջև կապիկի պէս ցատկուտել, կոտորիլ, կոտորվիլ, եր- րորդ՝ ծանր չըլլալ: Չորրորդ՝ ասկից անկից ստակ ուղել, մօն ի քէթ առնել, ակնոց առնել:

—Դուն մէկէ մը ստակ ուղեցիր:

—Ալաֆրանկա ըլլալէս ի՞վեր տասը մէճի- տիյէ տուի անոր ասոր:

—Դուն ալ չուզիս:

—Ես աղէկ մը չը կրցի վարժվիլ տէ, դըժ- ուար կուգայ կոր: Հինգերորդ՝ պէտք է որ ամեն առտու բուտրա քսես երեսդ. ա- սոնք չընես ալ նէ՝ կըլլայ, բայց թեթեւ- թիւնը անպատճառ ընելու ես: Մուցայ ը- սելու որ անունդ ալ ֆրանսերէն պիտի դը- նես: Գէորգ ես նէ՝ ծօրժ պիտի ըլլաս: Կա- րապետ ես նէ՝ Շարլը կամ Գարլօ: Ահաւա- սիկ այսչափ է: Վուալա մօն չէր, ահ մօն մօն չէր, թիէն մօն չէր, թիէն մօն չէր, տօ- նէ մուա տէօ մէճիտիէ մօն չէր, ի՞նչպէս ա- ղէկ կընեմ կոր:

—Գէշ չէ:

—Եկուր քիչ մ'ալ բօլքա՞խաղանք քեզի հետ:

—Գրասենեակի մէջ բօլքա կը խաղացվի, բանդ գնա՞, ձեռագիր դրեմ պիտի:

—Եկուր խաղանք, եկուր, չէ նէ՝ օտա պաշին կամ ուրիշ մէկը գտիր որ խաղամ, որովհետեւ այս գիշեր սուարէ տանսանթ մը կայ, ես ալ հրաւիրված եմ, բօլքա պիտի խաղամ, քիչ մը վարժութիւն պէտք է:

—Ի՞նչ վարժութիւն պիտի ընես:

—Սա վարժութիւնը պիտի ընեմ որ, տա- մային ձեռքը ի՞նչպէս սխմելու է որ ուրիշ- ները չը տեսնան:

—Խիկար, դուն ալաֆրանկային ֆրասակար կողմիցը սորվեր ես:

—Հիմակուան գործածվածը սորվեցայ: Ահ մօն չէր, թիէն մօն չէր, տօնէ մուա տէօ մէճիտիէ մօն չէր: Ատիէօ մօն չէր, Ժը վու սալիւ մօն չէր, Ժէ լօնեօր տը վու սալիւէր մօն չէր, վուզալէ լօնեօր տը վուզ էթըր սա- լիւէ մօն չէր, ահ մօն չէր, տօնէ մուա տէօ մէճիտիէ մօն չէր, ասոնք են ահա հիմակ- ուան գործածված ալաֆրանկա խօսքերը:

—Աստուած չնորհք տայ:

—Մեր երիտասարդներուն:

ՏՕԳԹՕՐ՝ Մ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Իր բնակութիւնը հաստատած է ի Ղալա- թիա, Հայոց եկեղեցւոյ փողոց թիւ 12 տունը, ուր պատրաստ է ամեն օր մինչև կէս օր հիւ- անդ ընդունիլ, և երեքշաբթի օրերն ալ ձրի դարմանել:

Փորձ համարակալ (էքսքէր քօթապլ) Տիգ- րան էֆ. Թուղլաճեան իւր գրասենեակը Մեծ նոր խանէն փոխադրած է ի Բասիմ փաշա խոն թիւ 18:

Կէտիկ ֆաշա Սարոյ իշի թաղը հայոց եկե- ղեցիին կոնակը երեք հարիւր կանգունի վրայ շինված ծովահայեաց տուն մը կայ ծախու: Ու- նի վեց սենեակ, մէկ ջրհոր, սարնի ձ մը և պղզ- տիկ պարտէզ մը:

Ուզողը լրագրոյս գրասենեակէն կրնայ տե- ղեկութիւն առնել:

Աղգային վարժարանաց մէջ այցելութեամբ Տաճկերէնի գրասխօսութիւն ընելու հմուտ մէկը կայ:

Լրագրոյս գրասենեակէն տեղեկութիւն կը տրվի:

Աղգային վարժարանաց մէջ աշխարհագրու- թեան և թուաբանութեան գրասխօսութիւն ընելու պատրաստ մէկը կայ:

Լրագրոյս գրասենեակէն տեղեկութիւն կը տրվի:

Տէր- ԽՄԲԳԻՐ

Թ. Թ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ե. Մ. ՏՆՏԵՍԵԱՆ

Կ. ՊՕԼԻՍ